N°. 68.

A°. 1832.

SURINAAMSCHE COURANT.

DONDERDAG DEN 23sten AUGUSTUS.

Ten gevolge eener resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, dd. 14 dezer, N°. 804/718, de waarneming der betrekking van 2de *Wethouder*, bij het Gemeente Bestuur dezer Kolonie, aan den Raad J. ZAAL opgedragen zijnde, zoo is het, dat zulks mits dezen, ter kennisse van het algemeen wordt gebragt.

De President van het Gemeente Bestuur,

L. B. SLENGARDE.

MENGELINGEN.

LEERZAME VOORBEELDEN.

Met mijne leefregelen heb ik het verbruid. Wat heeft men er aan? Zij passen nergens, en zeggen den een' zoo min, of hij gerust room met aarbeziën kan eten, als den ander', hoo lang men slapen moet, en op welke zijde men het veiligst gaat liggen. Ik moet bekennen, ik had daar een' naam gekozen, waarvan HORATIUS zeggen zou: *parturiunt montes*, en moest dus wachten, wat menig teleurgesteld lezer er bij zoude denken. Het zal hun, als zij dit zullen lezen, niet beter gaan. Het is mij even onmogelijk, over de gezondste spijs en drank, kleeding, ligging enz. te spreken, als een' Jezuit over de openhartigheid. Volkomen overtuigd, dat men de gezondheid evenmin in de hal of op de groenmarkt kan koopen, als in de apotheek; dat zij evenmin afhangt van de grillen van mijn' kleermaker, als van de systema's van mijne gildebroeders, kan ik het niet van mij verkrijgen, mijnen vrienden wijs te maken, dat de dood in de roomsche boonen zit, of dat de versche molsla het ware kruid des levens is. De een, bij voorbeeld, zegt, met de Salernitaansche school, dat men, na den maaltijd, staan of gaan moet; de ander wil, dat wij dan, als de koetjes in de wei, ons gemak zullen nemen; een derde beweert, dat het eene hoofdzonde is, dan met het hoofd te werken; en menig werkzaam geleerde toont met zijn voorbeeld, dat het kwaad, daarin gelegen, zoo groot niet zijn kan. Wat zullen wij hieruit opmaken? Dat de Doctoren het niet weten? Met even veel regt kunnen wij zeggen, dat de Schoenmakers geene schoenen kunnen maken, omdat de een het op deze wijze doet, de ander op gene. Wij zullen er dus liever uit opmaken: dat een gezond mensch zijne spijs op allerlei manieren verteren kan.

Zullen wij nu, in de opvolging van duizend dergelijke kleinigheden, waarbij wij dan nog den angst hebben van niet op den regten weg te zijn, onze gezondheid zoeken te bevorderen? Of, met andere woorden: zoude de gezondheid zulk een naauw passend kleed zijn, dat wij ons niet uittrekken of verroeren kunnen, zonder het te scheuren? Dat verhoede de Hemel! Onze verhevener natuur ligt niet aan zulke kluisters. Het voorregt, dat de mensch boven alle dieren heeft, van zich genoegzaam aan alles te kunnen gewennen, ontslaat hem van die angstige zorg voor zijn ligchaam. Het is waar, de krachten van hetzelve hebben hare grenzen; vergen wij het te veel, zoo wordt het onbruikbaar. Juist daarom is de matigheid zulk eene voortreffelijke deugd. Maar het is even dwaas, haar uit dit oogpunt voor te preken, als een klein kind te zeggen: « Leer vlijtig A. B., dan wordt gij zoo geleerd als ERASMUS." Een volkomen gezond mensch ziet het verband tusschen de matigheid en de gezondheid niet duidelijk genoeg in, en eene duurzame gezondheid is in het oog der menigte een veel te afgelegen en te onzeker goed, om er een tegenwoordig genot voor te laten varen. Die matigheid in alles moet uit een hooger beginsel voortvloeijen. Wie ligt te vreden is, en prijs stelt op inwendige gemoedsrust, heeft een' natuurlijken afkeer van alle uitersten, van alle ongeregeldheid en onmatigheid in ligchaams- en zielsgenot. Hij moge al eens, na een vrolijk vriendenmaal met eene bezwaarde maag of een ligt hoofd opstaan, geene gedurige buitensporigheden zullen hem een bezwaard geweten bezorgen; en stelt hij zich somwijlen wat onvoorzigtig bloot aan weêr of wind, hij zal ook geen oogenblik aarzelen, uit vreeze voor zich zelven, een' zieken broeder bij te staan, of de pligten van zijn beroep, al stellen zij hem aan het grootste gevaar bloot, met ijver te betrachten.

De groote GELLERT kende, zoo zeer als iemand, de waarde der gezondheid uit derzelver gemis. Intusschen heeft hij, in zijne *Zedekundige Lessen*, de dwaasheid en verkeerdheid dier overdrevene en angstvallige zorge voor dezelve, met levendige kleuren geschilderd. De vertroeteling des ligchaams, daaraan zoo naauw verwant, vond mede in hem een' ernstigen bestraffer.

Ik wil echter wel bekennen, dat de voorgedragene leefregels niet overal zijn toe te passen. De gezondheid is wel een ruim kleed; maar sommigen zwellen er zoodanig in op, dat het eindelijk wel moet barsten; anderen scheuren het moedwillig, of bij toeval. Nu moeten zeker diegene, die met zulk eene gescheurde gezondheid loopen, voorzigtiger zijn, om haar niet geheel te verliezen. Deze brave lieden wil ik, in hunne verlegenheid, een handje helpen, althans wijzen, hoe zij zich zelve best kunnen helpen. Maar ik zal wel oppassen, hun leefregelen voor te schrijven? Ik heb het althans niet gewaagd, wat ik nu wil laten volgen, den titel te geven van *leefregelen voor zwakken*, bevreesd den titel niet goed te kunnen maken. Ik durf slechts voorstellen geven, die ieder, met een gezond verstand begaafd, toch wel begrijpen zal.

Wanneer wij de arbeidende klasse uitzonderen, zijn er slechts weinig menschen, die, hun geheele leven lang, eene vaste gezondheid genieten. De eerste *kindschheid* is, bij de beschaafde natiën ten minste, zoo min verzekerd van het leven, als een schip van goeden wind. Bij het tijdperk der *manbaarheid*, en bij dat van den naderenden ouderdom, zijn wij aan omwentelingen blootgesteld, die het sterigste gestel tot in zijn binnenste schokken. De *grijsaard*, eindelijk, leeft, zoo als een verzakte muur staat. Die ongelegenheden kunnen wij geen van allen ontsnappen. Maar dit is niet alles; ontevreden over het kwaad, ons door de natuur toebedeeld, smeden wij ons ongelukken, waarvoor wij ons zelve bedanken kunnen. Eene verkeerde opvoeding bederft den opwassenden knaap; overspanning, driften van allerlei aard knakken den bloeijenden jongeling, en maken den man onbestand voor den zwaren last des maatschappelijken levens. Zoo werden jeugd en mannelijken leeftijd, uit derzelver aard het beste gedeelte van ons aardsch bestaan, even voos en wormstekig, als de rest.

Wat is nu hierin te doen? Wat het gezond verstand ons opgeeft. Kwalen, die louter toevallig zijn, moet men zoeken te vermijden; onvermijdelijke moet men zoeken weg te nemen, of althans te leenigen. In de kindschheid moeten wij zorgen, dat de jongeling en de man gezond zij. En wanneer ons dit mislukte, moeten wij den jongeling, den man, den grijsaard hun lot dragelijk maken, vooral de stormen bezweren, die de natuurlijk zwakke punten van ons leven dreigen.

Ik zie dus, dat ik het eerst over de ligchamelijke opvoeding in de kindschheid en de eerste jeugd moet handelen. Hieromtrent zijn er zoo veel hoofden, zoo veel zinnen; en ik wilde niet gaarne veroordeeld zijn, de helft der verschillende manieren van opvoeding op te tellen, en het voor- en nadeelige van dezelve te overwegen. Dit ééne weet ik met zekerheid dat men op allerlei manieren kinderen menschen heeft zien worden. Het schijnt dus wel, dat hier, als in alle andere dingen, vele wegen op één punt leiden, en het, bij slot van rekening, overeen uitkomt, welke men ga. Het spreekt echter van zelf, dat, als men naar het noorden wil, de weg niet zuidwest kan liggen; dat wil zeggen, dat, als men een' gezonden zoon wil hebben, men het jongsken niet, als een suikermannetje, voor alle nattigheid enz. bewaren moet.

Multa fiunt eadem, sed aliter.

DE OPSTAND DER BELGEN, ENZ.

(VERVOLG *van* N°. 67.)

Deze vaste houding des Keizers bleef niet zonder werking. De staten besloten, het beloop van den tot hiertoe geweigerden onderstand in de schatkist te storten. Maar het volk, eenmaal in beweging gebragt, was niet zoo ligt weêr tot bedaren te brengen. De Raad van Braband beval wel den Magistraat van Brussel, het dragen der oproerige teekenen te doen ophouden, en deze deed de vrijwilligers bijeenkomen, om hun dit besluit voor te lezen, dan deze burgers, welken het vuur der jeugd en de geestdrift van het patriotismus niet toelieten de voorzigtigheid te raadplegen, antwoordden, dat zij zich aan deze order, welke zij als eene vernedering beschouwden, niet konden onderwerpen. Zij gingen dus *met* hunne kokarden heen, en men ontmoette ze des anderen daags overal met hunne uniformen op straat; ja zelfs vergezelden zij, bij wijze van wacht, zekere afgevaardigden bij den Gouverneur, toen Graaf MURRAY, die hierover zoo verontwaardigd was, dat hij besloot, door de sterke hand een einde aan deze vermetele halsstarrigheid te maken. Er wordt krijgstoestel ontwikkeld; de bolwerken worden bezet, en de Dragonders uit hunne kantonnementen naar Brussel opgeroepen. Dan, reeds het gerucht hiervan brengt de gansche stad in beweging; en bij het binnenrukken wordt de klok geluid, ontbloot men de straat van steenen, die op hoopen brengende, en maken zich de vrijwilligers gereed, om de troepen gewapenden weêrstand te bieden. Deze betrekken de Place Roijale, waar de infanterie zich in bataillon carré schaart, vier stukken geschut aan het hoofd, met schroot geladen; terwijl afdeelingen van de Dragonders door de stad rondrijden,

om de kokarden weg en de vrijwilligers gevangen te nemen. De Gouverneur zelf, bevond zich in het middelpunt. Een zijner Generaals droeg hem een plan voor, om bij hardnekkigen wederstand in het werk te stellen, waardoor Brussel in een bloedbad en puinhoop zou kunnen verkeerd worden. Doch het kwam tot dit uiterste niet. De staten begaven zich naar den krijgsraad, en bezworen den Gouverneur, zijn bevel in te trekken, ja de gearresteerden te ontslaan. Inderdaad, de vrijwilligers stonden, op hunne beurt, op de groote plaats in slagorde geschaard, en de burgers hadden zich op hunne zolders begeven, om de voorbijtrekkende Dragonders van daar met eene hagelbui van steenen te begroeten. Ten gevolge van onderhandelingen, betrokken nu de troepen hunne kwartieren, en de vrijwilligers hadden de nachtronde, doch met aflegging hunner uniformen.

Er ontstond voor een oogenblik rust, door de openbaarmaking eener verklaring van des Keizers vaderlijke oogmerken te meer bevestigd. Doch, het was niet op den duur. Men vorderde alles; ja gedroeg zich, als of metderdaad alles gewonnen was. Zoodanig was daarentegen de meening van JOZEF geenzins, die veeleer als het verordende, ten aanzien der geestelijke zaken in het bijzonder, ten eerste wilde hersteld hebben. Het Gouvernement, dat thans in het burgerlijke aan den Graaf VAN TRAUTMANSDORF, maar ten aanzien van het krijgswezen aan den Generaal D'ALTON was toevertrouwd, wilde dezen Keizerlijken wil openlijk hebben afgekondigd. De Raad van Braband talmde hiermede. Nu zond men eene boodschap, dat, zoo het binnen twee uren niet geschiedde het treurig middel van kanonnen en bajonetten zou moeten gebezigd worden. De Generaal, van de zaken verwittigd, en vrij wat geneigder tot zoodanig middel, deed de plaats der vergadering dadelijk door sterke wachten bezetten. Het volk verzamelde zich insgelijks, buiten twijfel meer door een' geest van oproer dan door eene beweging van nieuwsgierigheid; en de krijgslieden slaagden gemakkelijk, om de menigte uiteen te drijven. Doch zij verzamelde zich weder op het plein, drong, ook hier bestookt, op de patrouilles in, nam eene dreigende houding aan, en begon met steenen te werpen. Nu gaf de aanvoerende Officier bevel om los te branden, waardoor verscheidenen zoo gedood als gewond werden.

De voorname strijd tusschen JOZEF en zijne onderdanen liep thans over de herstelling van het algemeen Seminarie, voor de aanstaande geestelijken. Wat de Keizer ook deed, om de geopperde bezwaren omtrent hetzelve, hetzij door redenering, bepaalde maatregelen, of toegevendheid weg te nemen, de tegenstand bleef gelijk, en het gewelddadig sluiten der bisschoppelijke kweekscholen ging zonder bloedstorting toe.

De gewone tijd der vergadering van de Algemeene Staten was wederom daar. En men verwachtte te meer, dat dezelve onrustig zou zijn, daar eenige aanhitsers van evengenoemden tegenstand gevat, en de aangebeden VAN DER NOOT zelf ter naauwernood buitenslands ontvlugt was. Er moest op nieuw over het toestaan der jaarlijksche opbrengst aan den Keizer worden geraadpleegd. Er was inderdaad geen grond, om dezelve te weigeren; want het was niet meer, dan de gewoonte en de behoeften des lands bekend, waren te eisschen. Het gebeurde echter niet dan na hevige Debatten, dat de twee hoogere standen toestemden, hetzij uit vrees, hetzij met zekere slimheid, om nuttelooze terging te vermijden, daar de derde stand, door de overlieden des gilden van eenige weinige steden gebrekkig vertegenwoordigd door *zijne* weigering alles deed afspringen.

Zonder geld bestaat geene regering. En deze toestand vorderde derhalve, hetzij toegevendheid en overreding, hetzij bedreiging en geweld, van wege het Gouvernement. Ongelukkig was dit thans uit twee mannen zaamgesteld, die hieromtrent schaars ééne lijn trokken, en door een weifelend gedrag, het gevolg dezer oneensgezindheid, de onwilligen te meer stijfden. De zwakke TRAUTMANSDORF had ditmaal de overhand, en gaf bevel, de onlangs opgeslotene helhamels op vrije voeten te stellen. D'ALTON daarentegen, droeg dit als een maatregel van de uiterste ligtzinnigheid bij het hof van Weenen voor. En nu volgt (daar het inderdaad bleek, dat men niets gewonnen had) eene misschien even overdrevene en kwalijk geplaatste gestrengheid van des Keizers zijde.

De Staten van Braband werden bijeengeroepen, om over de volgende voorstellen te raadplegen: 1°. Toestemming der subsidie voor altijd; 2°. Toestemming der twee hoogere standen, om den derden als lid van staat te vernietigen; 3°. Dat de goedkeuring der staten niet meer vereischt zou worden, om nieuwe wetten kracht te doen hebben; 4°. Oprigting eener nieuwe regterlijke magt.

Natuurlijk, dat dit geweigerd werdt. De Keizer dreigt wel met vernietiging der staten in het geheel, en omringt hun verblijf met krijgslieden; doch vindt hen onwrikbaar, en gaat nu tot het vreesselijk uiterste over, om de gansche *Blijde Inkomst*, die alle staatsregelen en voorregten, op eens vervallen te verklaren.

Van dit oogenblik af bestaat er, als het ware, een openbare oorlog tusschen JOZEF en zijne Onderdanen. Deze verlaten bij menigte het land, en verzamelen zich op het grondgebied van onzen staat, voornamelijk te Breda.

(Het vervolg in het volgend N°.)

DE LEVENSWEG.

Menschen, die den weg van 't leven
Wuft en zorgeloos betreedt,
Die den eenen dag vergeet,
Wat gij d'andren hebt bedreven,
Die gedurig woelt en jaagt,
En naar weg noch wijzer vraagt;

Vrienden, laat het u gelusten,
Op de wisselende baan,
Nu en dan eens stil te staan,
Op den kruisweg uit te rusten;
Reisgenooten, let vooral,
Waar de weg u voeren zal.

Laat, in 's Hemels naam, u leeren!
Lieve broeders, hoort mijn' raad;
Ach! het is zoo ras te laat,
Ja, te laat om weer te keeren:
Glooijend loopt de weg vooruit,
Die op angst en wanhoop stuit.

Ach! ik zag er menigmalen,
Door den gladden weg bekoord
En door lust en drift gespoord;
Onbedachtzaam henen dwalen;
Ach! ik zag er menigwerf
Rennen in hun wis verderf.

Dikwijls ook, met schrijende oogen,
Zag ik, hoe zoo menigeen
Liever was teruggetreên,
Door den fraaijen schijn bedrogen,
En 't zoo gaarn veranderd had;
Maar — de weg was veel te glad.

Daarom, broeders, laat u raden;
Rust, terwijl gij rusten kunt;
Kiest, nu 't kiezen is vergund,
En betreedt de regte paden;
Let omzigtig hier en daar,
Want het keeren valt zoo zwaar.

Menig teeken in het leven,
Menig wijzer op den weg,
Tot bedachtzaam overleg,
Werd ons van omhoog gegeven;
Menig handje toont het aan,
Waar wij best en veiligst gaan.

Die, met welberaden zinnen,
En door drift noch lust verrast,
Immer op die teekens past,
Gaat geen' valschen doolhof binnen;
Hem gelukt het, hem alleen,
Op het regte pad' te treên.

Daarom, broeders, laat u leeren;
Kiest den gladden reisweg niet;
Volgt de handjes, die gij ziet,
Want het valt zoo zwaar te keeren;
Broeders, aan het eind van 't spoor
Vindt ge er eens den Hemel door.

ADVERTISSEMENTEN.

De Ambtenaren, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zullen op Donderdag en Vrijdag, den 30 en 31 dezer, des namiddags ten *vier* uren, ten Sterfhuize en voor rekening den Boedel Mr. J. A. V. VAN ESCH, door den Vendumeester S. F. FLU, publiek doen Verkoopen:

Eene fraaije Verzameling van *Latijnsche, Fransche, Engelsche, Italiaansche, Hoog-* en *Nederduitsche* BOEKEN; een dag voor, en op den vendudag te bezigtigen.

Paramaribo den 22 Augustus 1832.

C. A. FISCO,
2de *Commies*.

De ondergeteekenden, zullen op Donderdag den 6 September e. k., des namiddags ten 4 uren, door en ten huize van den *Vendumeester* J. E. LIJONS, publiek doen Verkoopen: *Zesenveertig* koppen SLAVEN, afkomstig van de Plantagie *Corisane*; mede de Plantagie *Corisane*, met 6 koppen Slaven, Gebouwen, met al hetgeen zich op genoemd effect bevinden zal; verders, de verlatene Plantagiën *Oud-* en *Nieuw Belair*.

De Koopschat der Slaven, voor zoo veel die ten behoeve van een' Plantagie worden aangekocht; indien het montant der koopschat meer dan *f*. 1000 Ned. Ct. bedraagd, kan voldaan worden in solide Wisselbrieven, getrokken 3 | m. na zigt, voor rekening van een Plantagie ('s Lands regten en onkosten daar niet onder begrepen) mits de Wissels door den Vendumeester worden goedgekeurd; zullende de Slaven 3 à 4 dagen, voor den verkoopdag, te bezigtigen zijn, ten huize van den Vendumeester voornoemd; alwaar ook de bewijzen van eigendom, inventaris, alsmede de koopconditiën, ter *visie* zullen liggen.

Paramaribo den 22 Augustus 1832.

F. W. WERLÉ *c. s. qq.*

VENDU:

Van *ZILVERWERK* en *GOUDEN SIERADEN*, op HEDEN, des nademiddags om 4 uren, ten huize van Mevrouw de Wed. SCHUSTER, aan de *Keizerstraat*, voor rekening den Boedel van wijlen Mevrouw de Weduwe BREDERODE, geb. BEAULES.

Zullende de Goederen *Heden* te bezigtigen zijn.

A. SALOMONS, zal HEDEN, des namiddags om 4 uren, ten huize van Mevrouw de Wed. SCHUSTER, op VENDU Verkoopen: een Neger, genaamd JAN, zijnde *Pontemaker*, *Calfater* en *Timmerman*; — Alsmede een extra *Forte Piano*.

*** Ter dezer Drukkerij is gedrukt en te bekomen:

1ste, 2de, 3de en 4de SPELBOEKJES, voor *eerstbeginnende* en *verdergevorderde* LEERLINGEN; door *H. Wester*.

GRONDSLAG tot de LEESKUNST.

PLANTAADJE-REGLEMENTEN, voor Binnen- en Buitenlandsche Alarm.

Fijn Postpapier met zwarte randen.

GEMEENZAME LEERWIJZE, om de *Basterd* of *Neger-Engelsche Taal*, zeer spoedig en gemakkelijk te leeren verstaan en spreken.

REGLEMENT voor de Regtbank van Kleine Zaken.

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Het Schip *Maria*, Kapt. E. REINTZ, van *Rotterdam*.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de Erven L. BRINK.